

LUCERNE SYMPHONY ORCHESTRA. O lecție de Istorie! Oare numai Istorie?!

(Smaranda Oțeanu-Bunea – 22 septembrie 2013)

La LUCERNA, oraș-bijuterie din inima Elveției, cu vreo 65.000 de locuitori, în care toate merg ceas (doar OMEGA este singura marcă din lume care a călătorit pe lună!), oamenii se laudă cu Lacul Lucerna, cu muntele Pilatus, cu podurile și bisericile de secole..., dar mai ales cu KKL, adică, Centrul de cultură și congrese, una dintre cele mai spectaculoase clădiri din Elveția, ridicată în anul 2000, după proiectele arhitectului francez Jean Nouvel și ale arhitectului american specialist în sonorizare Russel Johnson. De ce? Pentru că aici, toată suflarea locului, și nu numai, vine cu respect și credință la concertele Orchestrei simfonice (LSO), ale Orchestrei de cameră (KKL) – componente de neînlocuit ale tradiției culturale elvețiene.

Ansamblul simfonic are o respectabilă istorie de peste 200 de ani și, prin el, Lucerna a devenit vedetă printre orașele muzicale ale lumii, iar managerii de azi au imensa responsabilitate de a nu trăi din dobânzi, ci de a construi mai departe. Au o agendă extrem de bogată, sala de 1200 de locuri, cu o acustică perfectă, e mereu plină, abonamentele sunt asigurate, s-au inventat concertele de la miezul nopții – neașteptat de atractive, iar celebritățile sunt o permanență. În fine, au toată încrederea în dirijorul James Gaffigan, care pledează pentru transparența paginilor clasice, romantice, inventivitatea opus-urilor moderne, pentru o sonoritate lejeră, iar experiența colaborării sale cu alte orchestre de top, este evidentă. A fi membru al LSO, e o mare onoare, spun elvețienii; oricare dintre instrumentiști, ar putea fi solist! Iar la Ateneul Român lucrurile au fost clare.

În primul rând au ales un program compact, expresiv, o minunată călătorie în lumea muzicii lui Dvorak, de la celebrul Concert pentru violoncel și orchestră în si minor, op.104 – scris în perioada „americană”, cu o melodică largă, de un evident caracter vocal și un apel la ardentele dansuri cehe, la Simfonia nr.6, în Re Major, op.60 – o pastorală asemănată cu cea de a 2-a simfonie brahmsiană. Apoi au demonstrat că nu este întotdeauna obligatoriu un aparat orchestral supradimensionat, chiar dacă e vorba de ample simfonii. Totul depinde de abilitatea și fantezia dirijorului, așa cum s-a văzut. Iar James Gaffigan, a venit cu tinerețea lui, cu stilul lui dinamic, energic, punctual și perfect aplicat în construirea evenimentelor, avînd fotografia de ansamblu a partiturilor, dar și detaliile care trebuiesc la un anumit minut relevate, reliefate, apoi, cu tact, reintroduse în comentariu. Vezi pagina simfonică, temeale primei părți (Allegro ma non tanto), cum a învăluit momentul Valsului, cum a mobilizat toate forțele în Scherzo (partea a 3-a), pentru ca Furiantul-sclipitorul dans ceh, să inunde totul, chiar dacă a lăsat o clipă de respirație și elegantului Trio.

„Spectacolul” însă, l-a dat alături de violoncelistul norvegian Truls Mork, un uriaș (nu numai ca statură), în celebrissimul Concert! Sigur Dvorak este un povestitor, dar arcușul lui Mork părea desprins dintr-o poveste care doreai să nu se termine prea curînd. Totul era de o delicateță ireală, de la clipele de mister ale Allegro-ului și dialogul aproape uman, cu flautul, la melodia de dragoste, parcă abia șoptită din Adagio ma non troppo, la destăinuirile din marțialul Rondo, cu elegante ecouri din prima parte, cu o temperată notă triumfalistă... O „ediție” cu totul specială, a unei pagini de mare circulație, pe care, uriașul Mork a recreat-o, alături de o orchestră-ceas, de o tînără concert-maestru (sufletul ansamblului), de inventiva baghetă a lui Gaffigan.

Elvețienii dau lecții de Istorie. Oare numai Istorie?! Pentru ei, e sfânt tot ce s-a construit în secole. Iar dacă au un ansamblu simfonic mereu tânăr, de peste 200 de ani (vezi Lucerna), care a adus incontestabil faimă unui oraș – nimic nu-i oprește să-l trimită mesager pretutindeni în lume, să-i dăruiască cea mai modernă sală, apelînd la celebri arhitecți să-l facă să strălucească, la concurență cu munții, lacurile, catedralele, cu tot ce-l înconjoară”.